

Pohod pred novim letom od Kozjeka do Galaksije

Na avtobus, ki nas je odpeljal do manjšega gradiča Mala vas, smo vstopili pri Galaksiji v Trebnjem. Začetek pohoda je bil načrtovan v Babni gori, z nadaljevanjem do gradu Kozjek, kjer je živel Jurčičev junak Jurij Kozjek, vendar je napoved neugodnega vremena povzročila spremembo načrtovane trase. Gradič v zaselku Mala vas, ki spada h Knežji vasi v Občini Trebnje, je znan kot rojstni kraj slovenskega škofa in misijonarja v Ameriki, Ireneja Friderika Barage. Grad ima podobo premožne dolenjske kmečke hiše in stoji na zemlji Lahove domačije. Na dvorišču gradu smo se pripravili za pohod, tako da smo oprtali nahrbtnike, ogreli sklepe, razgibali ude in se malo okrepčali, naš fotograf Andrej pa je posnel skupinsko fotografijo številčno malo okrnjene skupine »študentov« univerze za tretje življenjsko obdobje. Gradič je bil postavljen sredi 16. stoletja. Na gradu se je leta 1721 rodil tudi Maks Morautscher, profesor fizike v Ljubljani in eden od utemeljiteljev slovenske filharmonije. Dve leti pozneje je grad prešel v last družine Jenčič, katere hči Marija Katarina, je po poroki z Janezom Nepomuk Baragom, leta 1797, rodila sina Friderika. Družina se je dve leti po Friderikovem rojstvu preselila v grad Trebnje. Baraga je svojo rojstno hišo obiskal leta 1854, ob vrnitvi v Evropo. Stavba je obnovljena, v njej je urejena Friderikova rojstna soba, opremljena s prvotnim pohištvom, razstavljenimi so predmeti, zemljevidi in slike, ki predstavljajo njegovo misijonsko življenje z Indijanci v Ameriki. Baraga je v svojih misijonih napisal veliko nabožnih knjig, pomembni sta tudi njegova slovnica in slovar očipvejskega jezika, ustanavljal je tudi šole. Njegovi sodelavci pa so poučevali različne rokodelske obrti.

Naša pot se je od gradu začela vzpenjati proti severu v smeri vasi Luža, ki spada v KS Knežja vas. Sem in tja je padla kakšna kaplja dežja vendar le toliko, da moški še nismo uporabili dežnika. Da to malo pojasnim, moram omeniti svoje doživetje iz obdobja srednješolskega izobraževanja. V mojih dijaških letih nas je naš takratni profesor matematike seznanil z njegovo teorijo, da zares dežuje šele takrat, ko imajo tudi »dedci« marele. Vas sestavljajo v večini nove, lepe hiše, modernih barv in oblik z urejeno okolico, tako da so že skoraj povsem izginile idilične podobe vasi, kot smo jih poznali še pred nekaj desetletji. Na grebenu se je čutilo malo hladnega vetra, ki je spomnil na uporabo kape in tudi rokavice so prišle prav. Do vasi Luža s 337 m nadmorske višine je bilo kakih 400m, do konca vasi pa še dobrih 200 m. Zavili smo na makadamsko pot, ki nas je mimo pašnikov in travnikov pripeljala do roba gozda. Pot nas je nato vodila skoraj naravnost v dolino, proti travniku pred vasjo Grič. Proti dolini se nam je odprl pogled na avtocesto, naprej pa proti Belšinji vasi. Na poti nas je mahajoč z repom pozdravil tudi velik nemški ovčar, malo ovohal, če ima kdo kaj uporabnega za pod njegove velike zobe. Nad Belšinjo vasjo smo se po blatni in mokri poti usmerili proti Benečiji. Vmes smo pod nadvozom prečkali tudi AC. Lepo razgledno točko smo, malo tudi zaradi bližine pokritega nadvoza, izkoristili za malico iz naših nahrbtnikov. Dobro razpoloženje pohodnikov se je še bolj razvedrilo, debate pa so se nanašale na lepe razglede in ugotovitve, da imamo spet srečo z vremenom, ker se je pokazalo sonce, pot pa ni bila tako zelo mokra in blatna, kot smo pričakovali pred začetkom našega pohoda.

Pot smo nadaljevali proti Benečiji. Tam nas je Janez pogostil z odličnimi piškoti in še boljšo medico, kar je zelo radodarno pripravila njegova žena. Seveda so bili na razpolago tudi drugi osvežujoči napitki, ki se navadno pijejo le iz majhnih kozarčkov.

Vseskozi ob poti smo imeli pogled na mogočen trebanjski gozd Bukovje, ki ga je po pobočju speljana avtomobilska cesta malo okrnila, v dolino pa na vasi Plusko, Brezo, Zidani most in Štefan. Krajani Štefana imajo tudi svojo pohodno pot, ki je markirana z zanimivimi oznakami. Mi smo se bolj ali manj držali Baragove poti in se od Benečije usmerili proti gradu Trebnje. Malo pred gradom smo »domači fantje« obujali spomine na bivše trebanjsko smučišče in vlečnico, ki je bila speljana v hrib, kjer smo nekaj let, v naši »zgodnji mladosti«, predvsem »štampali« pa tudi smučali, dokler je le zdržala bolj tanka in prerahlo utrjena smučarska proga. Danes, razen razvalin spodnje postaje vlečnice, ni ostalo ničesar, saj je drevje preraslo tudi bivšo traso smučišča.

Po 2 urah in 20 minut, ter 5,80 km hoje, kar je natančno beležil »moj Sports Tracker«, smo prispeli do trebanjskega gradu. Je v precej slabem stanju, vendar me nanj vežejo lepi spomini, saj sem tam še z nekaterimi pohodniki, kot sta Jože in Olga, obiskoval tretji razred osnovne šole. V četrtem pa smo se preselili na lokacijo sedeža sedanje univerze za tretje življenjsko obdobje.

Grad so verjetno pozidali okoli leta 1000 oglejski patriarhi, upravljali pa so ga njihovi fevdniki vitezi trebanjski. Prvi je leta 1218 omenjen Konrad de Treuen. Do leta 1456 so ga upravljali Celjski grofje, nato pa je prišel v last Habsburžanov, oziroma deželnih knezov. Prvotni stolpasti grad so okoli leta 1530 močno utrdili zaradi turške nevarnosti. Po menjavi mnogih lastnikov ga je leta 1699 kupil Stiški samostan, sto let kasneje pa Janez Nepomuk Baraga. Sin Friderik ga je kot petnajstletnik podedoval in kasneje odstopil sestri Amaliji, oz. svaku Gresslu. Pred drugo svetovno vojno je bil lastnik gradu Čeh Evgen Souvaly, danes pa kot že rečeno, je sama zgradba v precej slabem stanju. Na vrhu stopnišča ob gradu smo si ogledali kamnit kip leva iz rimskih časov, ki je kot simbol uporabljen v podobi grba občine Trebnje.

Od gradu smo pot nadaljevali proti vasici Odrga v smeri D. Podboršta pri Trebnjem. Tej smeri smo pohodniki pripisali ime Martinova pot, kar pa potrebuje posebno razlago, ki jo bo morda nekoč opisal kar sam Martin. Pod avtocesto smo se za nekaj deset metrov podali po poti trebanjskih rekreativnih pohodnikov, ki »romamo« na Trebnji vrh po trasi imenovani Odrga. Zatem smo zavili na levo po makadamski poti nad AC. Tam blizu Trebanjci nabiramo zelo uporabne in učinkovite zdravilne rastline, česar pa v tem opisu našega pohoda iz ne povsem jasnih razlogov še ne bomo obelodanili širši javnosti. Razgled v dolino je bil prekrasen. Tudi sonce je že kar močno ogrelo pohodnike, tako da so bile bunde in nahrbtniki kar malo odveč. Pogled se je odpiral tudi na prelepe vinorodne gorice trebanjskega okoliša, tja do zasneženega Debenca in tudi do Kuma. Nad novo Petrolovo črpalko smo pot nadaljevali v smeri Gorenje Ponikve, se spustili navzdol in pod nadvozom pod AC, zavili skozi vas Podboršt. Od tu se je odprl pogled na vzhodni del Trebnjega, ki so ga malo zakrivale velike proizvodne hale podjetja Trim. Nadaljevali smo mimo nove obrtne cone skozi obronke najmlajšega slovenskega mesta Trebnje, preko vasi Dolenje Medvedje selo do Galaksije. Moj »Tracker« je pokazal čas 4:05 ure in 11,9 km dolgo prehojeno pot. Tudi tempo pohoda 2,9 km na uro je bil glede

na malico, okrepčilo, ogleda in postanke zelo dober. Zelo dobri so bil na zaključku našega pohoda tudi občutki pohodnikov, saj je »vreme več kot le zdržalo«, vzdušje pa je bilo odlično. Sam sem si že dolgo želel prehoditi nekaj Baragove poti, kar smo ob skrbnem načrtovanju Vikija in Martina, pa tudi sodelovanju ostalih članov ter članic tudi uresničili.

Po kosilu nas je v Galaksiji obiskal tudi Dobri mož s svojo snežinko in nas obdaril po njegovi dobri navadi. Vendar smo mu morali nekaj obljubiti...! Zaželeli smo si tudi veliko zdravja, sreče in uspehov v letu ki prihaja, ter prijetne praznike, polne ljubezni in medsebojnega razumevanja!

Zaključili smo prijeten dan druženja, pogled skozi okno pa je pokazal, da so nekatere od žensk, ki so hodile zunaj iz nam še neznanih razlogov uporabljajo dežnike!

Tone Novak